

כיצד העדים פרק ראשון מכות

ג.

עין משפט נר מצוה

א מ"י פ"ג מהל' עדות
ב מ"י פ"ג מהל' עדות
ג מ"י פ"ג מהל' עדות
ד מ"י פ"ג מהל' עדות
ה מ"י פ"ג מהל' עדות
ו מ"י פ"ג מהל' עדות
ז מ"י פ"ג מהל' עדות
ח מ"י פ"ג מהל' עדות
ט מ"י פ"ג מהל' עדות
י מ"י פ"ג מהל' עדות

באומר עדות שקר הערת: ושז החס לכאורה משמע (א) דכי אמר הכי משלם חלקו דא"כ צקש להפסיד ממון חבירו צעדומו ולא נראה דהא לימא מאן דמשלם ממון אלא א"כ חוס במקום פלוני עמנו הייתם לכך יש לפרש עדות שקר העדתי ושז חוסו שניהן דשפתא יש לפרש (ב) כדלמך עדות שקר העדתי קוטר עדותו ולא שייכא זיה תורת הומוה כי אם חבירו ופריך הא כל כמיניה אפי' הוא צעמנו אמי לדי הומוה דכיון שהגיד שזז אינו חוזר ומגיד והוי כלל סמך את דבריו וא"כ הווי שניהם וזמנין ומשלמין ממון:

מאי ניהו. האי ממון ציד צעלו דקאמר ר"ג היינו ללא נעשה מעשה שעדיין לא שילם אלא שנגמר דינו לשלם: משענין צממו. אם שלשה עדים הן או ארבעה משלשין ביניהם בית דין נעשין שלש ביניהן להשוותם וצדעונו איש לפי חלקו. אי נמי האי משלשין לשנא צעלמא הוא מחלקין הפרעונו ציד צעלמא והוא הדין נמי אם ארבעה הן מרבעין: כל כמיניה. בתמיה. וכי יכול הוא לחזור צו ויפטר הגדון משלם: טעמו. אינו פלוני וחבירו אינו מודה: ומייבגו ממון. צ"ד

(א) ס"א ממון ביד בעלים
מאי ניהו. (ב) לקמן ה.
(ג) ומגיה טו: ד. (ד) (מבנות
י: צ"ק קטמ. סנהדרין
מד: (ה) (ע"ל צ"ל לקמן ד:
ב"ה ה. (ו) צ"ק פ"ג.
(ז) רש"ל פ"ג (ח) רש"א
כשהבעל. ט) (שעמו)
(י) (צ"ל ב"ה).

הגהות הב"ח

(א) ג"מ העדתי. י"ב
פירוש דכיון דלמך מי
חיבי לשלם חלקו חבירי
דמיני אפי' ללא חוס כל
עיקר ועד וזמם עיקר רב
לא דוקא אלא אפי' לא
הוס אלא שאמר עדות
שקר העדתי. אבל חוס'
כ"ל דוקא אלא אפי' לא
ופ"ל להך שיעור דהא
תמלא עד שזמנו שניהם
עמנא או דמ שזמנו מני
למחר אמת העדתי ולא
בקשמי להפסיד את חבירי
מה שאין כן בשניהם
הומו דכיון דהשמיניה
תורה לעדים ששואם
להיוסם א"כ הראשונים
בקשו להפסיד ולפי' שזמ
שהוסי נמי כיון שזמנ
עדות שקר העדתי א"כ
צקש להפסיד ממון חבירו
בעדותו הלכך חייב צעלו
כשהוס אפי' שלם הוס
חבירו ח"ש הוס' כדכין
דלמך מי א"כ צ"ק
להפסיד ממון חבירו
צעדומו הלכך משלם חלקו
והקשו ע"ז דהא ליכא
למ"ד דמשלם ממון מה
שהוס דכיון דלא אשתמיס
בתלמודא כשזמ חוס
דמיני שזמ פניס א"כ
מה שזמ א"כ קשה
(והשאלת ספר: (ג) רש"י
ד"ה אמר רב פפא כו'
שהדוקא וכו' ה"ל. י"ב
ותמה אמאי לא התיישב
לפרש אומדין את טובת
הנאמה וכל השאר ישלמו
ובכא אומנא פלוגי ואפטר
דעיקר גמנומו ממנא
דקשיר ל' חו דחור
למיתר רב חסדא אמר
צנכא הבעל ותו כו':
(ג) תוס' ד"ה באומר וכו'
משמע דכיון דאמר הכי
א"כ צקש וכו' אלא נראה
דהא ליכא מאן דאמר
דמשלם ממון אלא א"כ
שניהם הדרומו במקום
כ"ל: (ד) בא"ד לפ"ש
דכשארמר
(ה) ד"ה י"ב מהל' עדות
למכור הוא זכות ספיקו
לאחר כ"ל: (ו) בא"ד
השאר הומו (מפסיד):
(ז) בא"ד צממוה של ז':

רבינו הגנאל

אמר רב יהודה אמר רב
עוד וזמם משלם לפי
חלקו. כגון שבא ואמר
אנו פלוני ופלוני העדנו
והזמנו בבית דינו של
פלוני והזמנו ממון זהו
משלם לפי חלקו. סד"א
כיון דלחביריה לא מצי
מחייב ליה איהו נמי
לא משלם קמ"ל ומשם
לפי חלקו. אבל אחר
שהגיד אם חוזר בו ואמר
שקר העדתי לאו כל
כמיניה כיון שהגיד שזז
אינו חוזר ומגיד. וכי
האי גונא לא (א) סניא
דאנו משלם לפי צעמו
אלא עדותו שהעיד עדות
כונה חשבין ומתקיימת.
וכן אם נמצא אחד מן
העדים וזמם אינו משלם
כלל דהוא יעולם אין
משלמין ממון עד שיוזמו
שניהן. אבל אם הומו
כולן משלמין כל אחד
לפי חלקו דנתן משלשין
במעות ואין משלשין
במכות (ב) אבל העידו
שיחייב מלקות ומצאו
והזמין כל אחד לוקח:
ממני מעידנו את איש
פלוני שגירש את אשתו
ולא נתן לה כתובתה והלא
יבא יתום בין למחר טופר
ליתן לה כתובתה אומדין
כמה אדם רוצה ליתן
בכתובתה של זו שאם
נתאלמנה או נתגרשה ואם
מתה יירשנה בעלה: כיצד
אמר רב חסדא
בעל. רב נתן בר הושעיא
בבאשה: אמר רב
פפא באשה ובכתובתה
פ"י כשם שהעידו עליה
שגירשה בעלה נתן לה
כתובתה ונמצאו וזמין
אין משלמין לה כל
כתובתה אלא לפי טובת
הנאת כתובתה כאשר
הוא מפורש בפירוק החובל
בחבירו (פ"ג. 99.) הלכה
חיש שטוה וקטן מניעת
רעה כו' כן כגון משלמין
לפי טובת הנאתו
בכתובת אשתו והיא
תחתיו: כיצד אומדין כמה
אדם רוצה ליתן בכתובתה
של זו שאם תמות אשה זו
בחי בעלה וירשנה בעלה
יזכה בה הקונה אותה או
הבעל ואם נתאלמנה או
נתגרשה תגבה כתובתה
ואבוד מעות הקונה זהו
שהוי מפסידין הבעל
בעדותו שגירשה והוא
שזמנו לעשות לבעל.
(והלקו בזה רב חסדא
אמר בעל שמי אומדין
כמה אדם רוצה ליתן
כדי לקנות מזה הבעל
מה שיריש כתובת אשתו
לשבתות והיא תחתיו
כענין שפירשנו למעלה.)
ושמא זו רב חסדא
אמר בעל כלומר אומדין
דעת זה הבעל בכמה מן
המעות יתרצה זה למכור כתובת אשתו כטובת הנאה כענין שפירשנו למעלה. ורב נתן בר הושעיא אמר בירע האשה אומדין
ושמין בכמה תתרצה אשה זו ומכור כתובתה בטובת הנאה כמו שפירשנו למעלה (א). ורב פפא הוסיף על דברי רב נתן ואמר
באשה ובכתובתה הן שמין (ז) ורב חסדא רב נתן בר פפא חולקין על רב חסדא ורבו עלי: (ובאן חסדים מן הכתב ז' שישן [חצין]:

ביצד שמיין. אותו זכות שיש לו לצעל כתובתה דמה שהיא תחתיו יותר מאס גרשה לפי שאתה מוצא אותו יפוי כח שיש לו לצעל צמה שהיא תחתיו צ"ד דרכים האחד אם ימכור לאחר זכות ספיקו שאם מתה יירשנה והשני הוא יקנה מאשמו זכות ספיקה שאם תתאלמן או תתגרש שהיא תמכור כ' צדמים מועטים וצענין זה יפה כח זכותו יותר מאס (ב) למכור הוא זכות ספיקו כיצד הרי שהיתה כתובתה ק' מנה לא אם למכור זכות ספיקו יתן לו הלוקח ג' מנה נמצא שזכות הבעל כונה הוא צמה שהיא תחתיו עולה לני' מנה צדקן זה וכשהיא מוכרת כתובתה עולה זכותו כ' מנה לפי שאין זכות ספיקה שזה כמו זכות ספיקו חדא שהוא מוחזק ועומד והיא מחסרת גוצינא ועוד שהוא אוכל תמיד פירות הקרקע הנימנך לכתובתה ולא היא ולכן (ה) כשהוא מוכר זכות ספיקו צ"ד מנה האשה מוכרת זכות ספיקה הן לצעל הן לאחר צ"ד מנה הרי לך שיקנה מאשמו זכות ספיקה שהיא לו כל הכתובה של ק' מנה צ"ד מנה והשאר צדקן זה עולה יפוי כח זכות הבעל צמה שהיא תחתיו לך' מנה כדפירשמי ולכן מצעני ליה כיצד שמין מי אמרין דשמיין לאשה כמה אדם רוצה ליתן צזכות ספיקה דהיינו כ' מנה ישלמו שכל השאר (ו) מפסידין אותו צעדומו שעדיין שגירשה שהרי היו מחייבין אותו כל הכתובה ולישנא דמתני' משמע הכי דקמני אומדין כמה אדם רוצה ליתן שאם נתארמלה או נתגרשה משמע דשמיין צאשה או דלמא הא לא אמרין לשוס צאשה למייצ עדים לשלם כל הכתובה חוץ מזכות ספיקה דכפי' שמה לא היה נפסק צעדומו כולי האי דשמה לא תמכור לו האשה זכות ספיקה ולכן אין לנו לשוס צאשה כדפירשמי אלא שמין צעל כמה יתנו לו צזכות ספיקו אם ימכור לה דהיינו ג' מנה וכך ישלמו לו העדים שכן מפסידין אותו ושואם נתארמלה או נתגרשה דמתני' לאו למימר דשמיין צאשה אלא ה"ק אומדין כמה אדם רוצה ליתן צממוה (ז) זו שהיא תלויה צצפק שאם תתאלמן או תתגרש תגזנה היא ואם מתה יירשנה צעלה ושמיין בית דין זכות ספיקו ויתנו לו: **מועדין** אנו באיש פלוני שגירש אשתו וכו'. וא"מ ולחייבו שאר כסות (ח) ועונה) דהא מפסידין לאשה ו"ל דמייירי שמעשה ידיה שהן (י) צידו שזין כשאר כסות (ועונה) ועוד י"ל שאומרת גירשתי וא"כ מחלה לצעלה אותן (ג) דצרים ואע"ג דאמרין האשה שהאמה לצעלה גירשתי נאמנת ה"מ היכא דליכא עדים אצל היכא דליכא עדים גירשתי צממוה פרק האשה שנתארמלה (דף כ"ג):

(א) מאי ניהו דלא עשו מעשה היינו דרבה אימא וכן אמר ר"ג אמר רב יהודה אמר רב עד זומם משלם לפי חלקו מאי משלם לפי חלקו אילימא דהאי משלם פלגא והאי משלם פלגא תנינא משלשין בממון ואין משלשין במלקות אלא כגון דאיתוהם חד מינייהו דמשלם פלגא דידיה ומו משלם והיא תניא (א) אין עד זומם משלם ממון עד שיוזמו שניהם אמר רבא באומר עדות שקר (ב) העדתי כל כמיניה (ג) כיון שהגיד שזז אינו חוזר ומגיד אלא באומר העדנו והזמנו בב"ד פלוני כמאן דלא בר"ע דאי בר"ע (ד) הא אמר אף אינו משלם ע"פ עצמו אלא באומר העדנו והזמנו בב"ד פלוני והוייבגו ממון ס"ד אמינא כיון דלחבריה לא מצי מחייב ליה איהו נמי לא מחייב קמ"ל: **מתני'** מעידין אנו את איש פלוני שגירש את אשתו ולא נתן לה כתובתה והלא בין היום ובין למחר סופו ליתן לה כתובתה (א) אומדין כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה של זו שאם נתאלמנה או נתגרשה ואם מתה יירשנה בעלה: **גמ'** כיצד שמין אמר רב חסדא בבעל רב נתן בר אושעיא אומר באשה אמר רב פפא באשה ובכתובתה: **מתני'** מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב לחבירו אלף זוז על מנת ליתן לו מכאן ועד שלשים יום והוא אומר מכאן ועד עשר שנים אומדים כמה אדם רוצה ליתן ויהיו בידו אלף זוז בין נותנן מכאן ועד ל' יום בין נותנן מכאן ועד עשר שנים: **גמ'** אמר רב יהודה אמר שמואל המלוה את חבירו לעשר שנים שביעית משממתו ואע"ג:

ציות משלה ולישנא דמתני' משמע שאמין זכות ספיקה דקמני כמה אדם רוצה ליתן שאם נתארמלה והא ליכא למימר שאותן דמים שהיו הזוממין שהרי לא זכות ספיקה צלו וצפסידו אלא זכות ספיקו שהיו מחייבין אותו לפרוע מיד ויש לומר דה"ק שמין זכות ספיקה כמה אדם רוצה ליתן צטובת הנאה שלה ואותו לא ישלמו וכל השאר ישלמו שכל השאר היו מפסידין אותו צעדומו אבל אותן דמים לא היו מפסידין אותו שהרי גם עתה כשהזמנו אם היתה רוצה למכרה יתן לה הבעל צראון טובת הנאה זו או דלמא זכות ספיקו קאמר מתני' דלישמיין אותן דמים יתנו העדים ולא מחייבין להו כולי האי שיתנו לו כל הכתובה חוץ ממוה שהיתה הנאמה דשמה לא היה נפסק צעדומו כן כן שאף עתה כשהן זוממין שמה ימות מחר ותגבה הכל כי היא לא תמכרנה לו צטובת הנאה אבל טובת הנאה יתנו לו שכן היו מפסידין אותו שאם לא חזמו היה פורע מיד עכשיו שהזמנו יש לו צה זכות ספיקו צמחלה ושואם נתארמלה דמתני' ה"ק אומדין כמה אדם רוצה ליתן צממוה זו שהיא תלויה צצפק שאם נתארמלה תגזנה היא ואם מתה יירשנה צעלה ושמיין צ"ד את זכות ספיקו ויתנו לו: **רב חסדא אמר צעל**. זכות ספיקו של צדק אומדין כמה אדם רוצה ליתן זו ואותו יתנו הזוממין: **רב נתן אמר צאשה**. זכות ספיקה אומדין ואותו לא ישלמו (א) (וכל השאר ישלמו) וחומר גדול הוא אצלן: **אמר רב פפא צאשה**. שמין כרצ נתן וצממוה לא ישלמו לו אלא העודף צממוה על הדמים הללו אבל לא נכסי מלוגו זהו מפסידין אותו צעדומו מלאכול פירות צמייה ומלירש אותה צממותה אין משלמין דיכולין לומר אנו לא העדנו אלא על כתובתה ולא ידענו שזהו לה נכסי מלוגו. ואני לא כך שמעתי וכך שמעתי רב חסדא אמר צעל לפי מה שהן נכסי הבעל אם עדיית אם זיבורית אומדין את טובת הנאה (ב) כשהלוקח מדקדק צכך רב נתן אמר צאשה וצא רב פפא ופירש מאי וצאשה דקאמר רב נתן צממוה שאם ייחד לה קרקע לכתובתה צו ישומו. ולפי גממגס צה חדא היכי מחייבין להו זכות ספיקה הלל לא היו מפסידין אותו אלא זכות ספיקו ועוד דהכי אציעי ליה למייתי רב חסדא אמר צממוה הבעל ותו

(א) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ב) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ג) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ד) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ה) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ו) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ז) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ח) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ט) פ"י פ"ג מהל' עדות
(י) פ"י פ"ג מהל' עדות

(א) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ב) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ג) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ד) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ה) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ו) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ז) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ח) פ"י פ"ג מהל' עדות
(ט) פ"י פ"ג מהל' עדות
(י) פ"י פ"ג מהל' עדות